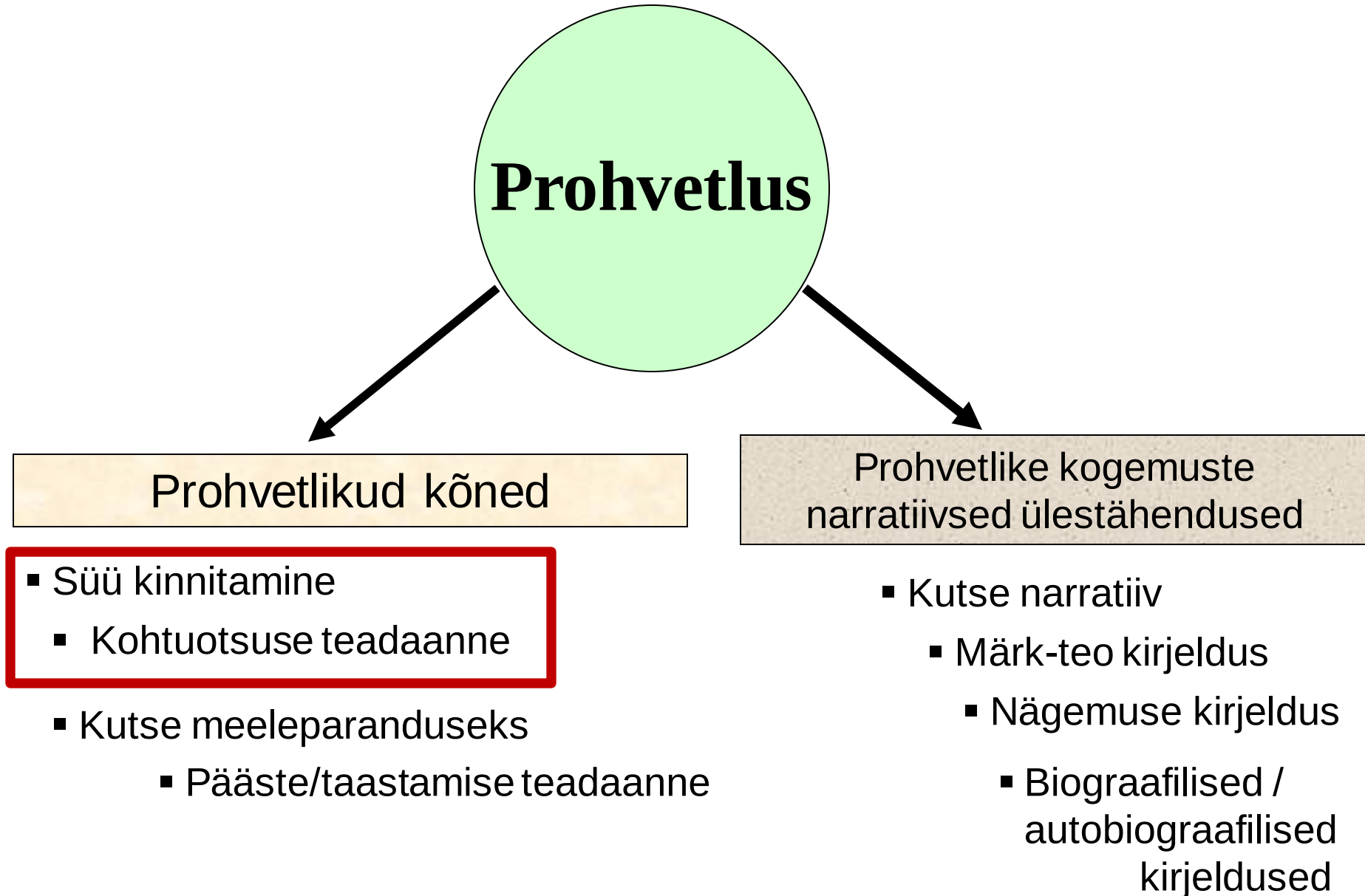
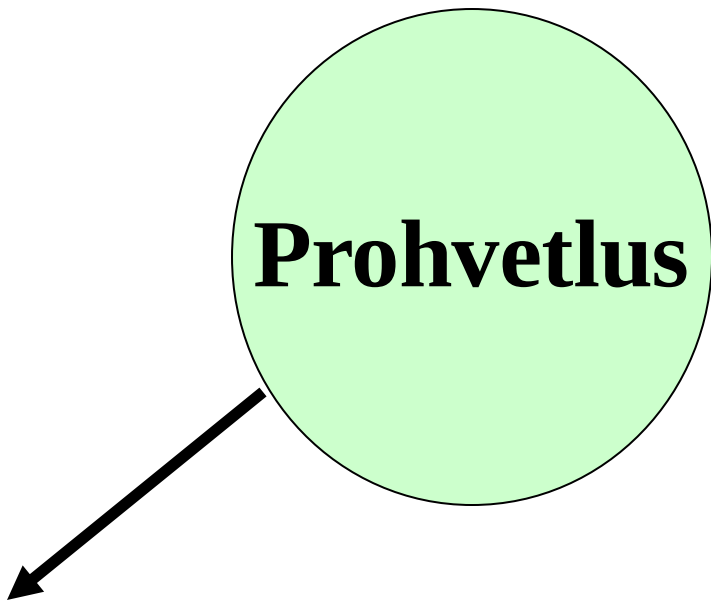

Vana Testamendi prohvetliku kirjanduse kirjanduslikud vormid (žanrid)

Vana Testamendi prohvetliku kirjanduse kirjanduslikud vormid (žanrid)

Prohvetlus

A light green circle with a black outline contains the word "Prohvetlus". A black arrow points from the bottom-left edge of the circle to a yellow rectangular box below it.

Prohvetlikud kõned

► Süü kinnitamine

1. Kohtuprotsessi kõne / lepingu hagi (*rîb*)
2. Dispuudi kõne

Vana Testamendi prohvetliku kirjanduse kirjanduslikud vormid (žanrid)

► Süü kinnitamine

1. Kohuprotsessi kõne / lepingu hagi (*rîb*)

► Kohtukutse esitamine

► Kohtuprotsess (juriidilised elemendid)

- ◆ Süüdistatava küsitlemine
- ◆ Süüdistus
- ◆ Süüdimõistva tõendusmaterjali esitlemine
- ◆ Issanda tegude võrdlemine inimeste mässumeelsusega
- ◆ Tunnistajate küsitlemine või neile appeleerimine

► Kohtuotsuse ja karistuse väljakuulutamine

Jeremija 2:4-13

Žanr: kohtuprotsessi kõne / lepingu hagi

Kohtukutse esitamine (s. 4)		4 Kuulge Issanda sõna, Jaakobi sugu ja kõik Iisraeli soo suguvõsad!
Kohtuprotsess (juriidilised elemendid) (slmd. 5-12)	Süüdistatava küsitlemine	5 Nõnda ütleb Issand: Missuguse ülekohtu leidsid teie vanemad minus, et nad läksid minust eemale ja käisid tühjuse [=ebajumalad] järel ning said tühjuseks [nemad ise]?
	Süüdistus & viitamine Issanda tegudele	6 Nad ei küsinud: „Kus on Issand, kes tõi meid Egiptusemaalt, kes juhtis meid kõrbes, lagedal ja auklikul maal, põuasel ja süngel maal, kus ei käi mitte keegi ja kus ei ela ükski inimene?”
	Viitamine Issanda headele tegudele	7a Mina tõin teid viljakale maale sööma selle vilja ja hüvesid;

Süüdistus / tõendusmaterjalide
esitlemine

- 7b aga jõudnud sinna, te roojastasite mu maa
ja tegite mu pärisosa jäleduseks.
- 8 The Preestrid ei küsinud:
„Kus on Issand?”
Seaduse seletajad ei tundnud mind,
karjased astusid üles mu vastu,
prohvetid ennustasid Baali nimel
ja käisid asjade järel, millest pole abi.
- 9 Sellepärast ma veel riidlen teiega, ütleb Issand,
ja riidlen ka teie laste lastega.

Tunnistajatele appelleerimine

- 10 Sest käige läbi kittide saared ja vaadake,
läkitage Keedaris, pange hästi tähele
ja vaadake: kas seal on sündinud sellesarnast?
- 11 Kas on ükski rahvas vahetanud oma jumalaid,
kuigi need ei olegi jumalad?
Aga minu rahvas on vahetanud oma Aulise
selle vastu, millest pole abi.
- 12 Hämmastu sellest, taevas,
vabise väga, ütleb Issand.

**Kohtuotsuse
väljakuulutamine**
(s. 13)

- 13 Sest mu rahvas on teinud kahekordse süüteo:
minu, elava vee allika, jätsid nad maha,
et raiuda enestele kaevusid,
pragulisi kaevusid, mis ei pea vett.

Vana Testamendi prohvetliku kirjanduse kirjanduslikud vormid (žanrid)

► Süü kinnitamine

2. Dispuudi kõne

► Inimeste perspektiivi tsiteerimine

► Jumalik vastus (kummutamine) inimeste väidetele / seisukohale

**Inimeste
väide**
(s. 23a)

23a Kuidas sa võid öelda:
„Mina ei ole ennast roojastanud,
mina ei ole käinud baalide järel!”?

**Jumalik
vastuväide**
(slmd. 23b-
25a)

23b Vaata oma teekonda orus,
mõista, mis sa oled teinud,
sa indlev kaamelimära,
kes jooksed oma teedel sinna ja tänna,
24 metsemaeesel kõrbes,
kes kangest innast ahmib tuult.
Kes saaks keelata tema kiima?
Ühelgi, kes teda otsib, ei ole vaja ennast
väsitada: ta leiab tema ta innaajal.
25a Hoia oma jalga paljaks jäämast
ja oma kurku janu eest!

**Inimeste
vastuväide**
(s. 25b)

25b Aga sina ütled: „Asjata!
Ei, sest ma armastan vööraid
ja käin nende järel.”

Patu süüdistused Jeremija raamatus *(ptkd. 2-20)*

A. Rahva üldised üleastumised lepingusuhtes Issandaga

(1) Unustanud / Ära pöördunud / Jumala vastu mässanud

2:5, 8, 11, 13, 17, 19, 21, 27, 29, 31, 32

4:17, 22

5:5, 7, 11, 19, 23

9:3, 6

13:25

15:6

16:10

(2) Mitte järginud / Jumala Seaduse vastu mässanud

5:4-5

6:16, 19

8:7, 9

9:13

11:8

16:11

◀ Lepingusuhte tuuma vastu eksimine:

5.Moosese 6: ⁵”Armasta Issandat, oma Jumalat,
kõigest oma südamest
ja kõigest oma hingest
ja kõigest oma väest!

⁶Ja need sõnad, mis ma täna sulle annan, jäägu su
südamesse!”

Patu süüdistused Jeremija raamatus *(ptkd. 2-20)*

B. Konkreetsete süüdistused (seoses käitumisega):

1. Teiste jumalate ja iidolite kummardamine

	Jeremija <i>(ptkd. 2-20)</i>
Teenisisid ebajumalaid	2:23, 28 5:7, 19 9:14 11:10, 13, 17 16:11 19:4
Iidolite kummardamine	2:5, 8, 11, 13, 27 8:19 17:2
Prostituudi kujund = teiste jumalate kummardamine	2:20, 25, 33 13:27
Laste ohverdamine	19:5

1. & 2. käsu rikkumine:

2. Moosese 20:

³“Sul ei tohi olla muid jumalaid minu palge kõrval!.

⁴Sa ei tohi enesele teha kuju ega mingisugust pilti...

⁵Sa ei tohi neid kummardada ega neid teenida,”

B. Konkreetsete süüdistused (seoses käitumisega):

2. Sotsiaalne / moraalne ebaõiglus teiste lepingukaaslaste vastu

	Jeremija (ptkd. 2-20)	
Üldised süüdistused	2:34 5:27, 28 6:6-7, 28 9:2, 6	
Ebaõiglus / Rõhumine	5:1, 28	
Laimamine / Ebaaus rääkimine	5:2 6:28 8:6 9:3-5, 8	2. Moosese 20 16 Sa ei tohi tunnistada oma ligimese vastu valetunnistajana!
Seksuaalne amoraalsus / Abielurikkumine	5:7-8 9:2 13:27	2. Moosese 20 14 Sa ei tohi abielu rikkuda!
Röövimine / Äraostmine / Ebaausa kasu saamine	5:26-27 6:13 8:10	2. Moosese 20 15 Sa ei tohi varastada!
Verevalamine	19:4	2. Moosese 20 13 Sa ei tohi tappa!

B. Konkreetsete süüdistused (seoses käitumisega):

3. Rikkumine / hingamispäeva rüvetamine

Jeremija (ptkd. 2-20)	
17:21-23	2. moosese 20 8“Pea meeles, et sa pead hingamispäeva pühitsema!”

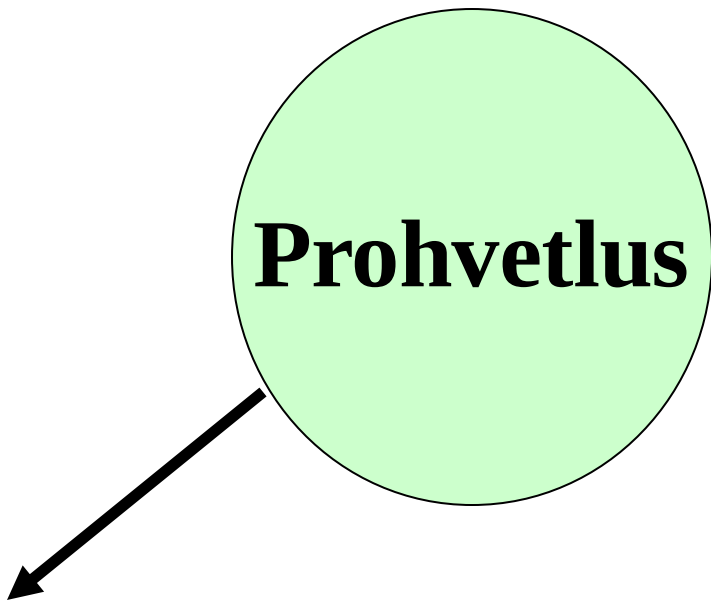
B. Konkreetsete süüdistused (seoses käitumisega):

4. Poliitilised liidud teiste rahvastega

2:18, 36

- Poliitilised liidud sisaldasid
töotuste andmist võõra rahva
jumala(te) nimel
Seega peegeldasid
sellised liidud usalduse puudumist
Issanda vastu ning toetumist
võõrale rahvale ja nende jumalatele

Vana Testamendi prohvetliku kirjanduse kirjanduslikud vormid (žanrid)

Prohvetlus

Prohvetlikud kõned

► Kohtuotsuse teadaanne

1. Katastroofi prohvetearing

2. “Häda” ettekuulutus (*Oracle*)

Vana Testamendi prohvetliku kirjanduse kirjanduslikud vormid (žanrid)

► Kohtuotsuse teadaanne

1. Katastroofi prohvetearing

Sissejuhatav sõna:

“Nõnda ütleb Issand”

Tähelepanu äratamine:

“Kuulge . . .”

► Süüdistus / süüdistusakt (*Indictment*) /
kohtuotsuse põhjus

► Katastroofi ennustus:

“Seepärast ütleb Issand nõnda:...”

Lõpetav kokkuvõte

Jeremija 6:16-23

Žanr: katastroofi prohvetearing

A. Süüdistus (slmd. 16b-17)

B. Katastroofi ennustus (slmd. 18-19a)

A'. Süüdistus (slmd. 19b-20)

B'. Katastroofi ennustus (slmd. 21-23)

Sissejuhatav sõna (s. 16a)	16a Nõnda ütles Issand:
A. Süüdistus / süüdistusakt (slmd. 16b-17)	16b Seisatage teedel ja vaadake, küsi­ge muistsete radade kohta, missugune on hea tee, ja käige sellel, siis leiate oma hinge­le hingamispaiga. Aga nemad ütlesid: „Seda me ei tee!” 17 Ma seadsin vahimehed teie üle: „Kuulake sarvehäält!” Aga nemad vastasid: „Me ei kuula!””
B. Katastroofi ennustus (slmd. 18-19a)	18 Seepärast kuulge, rahvad, ja mõista, kogudus, mis nendega juhtub!. 19a Kuule, maa! Vaata, ma saadan õnnetuse sellele rahvale, nende mõtete vilja;

Jeremija 6:16-23 (jätkub)

Žanr: Katastroofi ennustus

A'. Süüdistus / süüdistusakt (slmd. 19b-20)	19b sest nad ei pannud tähele mu sõnu ja põlgasid mu Seadust. 20 Milleks mulle viiruk, mis tuleb Seebast, Ja head kalmused kaugelt maalt? Teie põletusohvrid ei ole mulle meelepärased ja teie tapaohvrid ei kõlba mulle.
B'. Katarstroofi ennustus (slmd. 21-23)	21 Seepärast ütleb Issand nõnda: Vaata, ma panen komistuskive sellele rahvale, ja nad komistavad nende otsa, isad ja pojad üheskoos, naaber hukkub koos naabriga.
	22 Nõnda ütleb Issand: Vaata, üks rahvas tuleb põhjamaalt, suur rahvas hakkab liikuma maa viimastest äärtest. 23 Nad hoiavad käes ambu ja oda, nad on julmad ega tunne halastust; nende kisa on nagu mere kohin ja nad ratsutavad hobuste seljas; nad on varustatud nagu sõdurid tapluseks sinu vastu, Siioni tütar.

Vana Testamendi prohvetliku kirjanduse kirjanduslikud vormid (žanrid)

► Kohtuotsuse teadaanne

2. Häda / kahju (ingl. *Alas*) – Ettekuulutus (*Oracle*)

Hüüatus:

“Häda / kahju”

Süüdlase tuvastamine

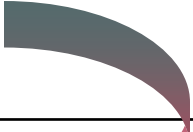
“nendele, kes . . .”

Süüdistus / süüdistusakt

Kohtuotsuse teadaanne

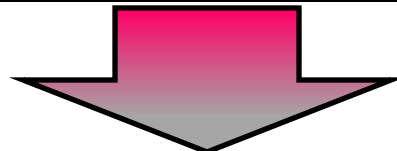
Jeremija 22:13-17

Žanr: Häda / Kahju - Ettekuulutus

Hüüatus: “Häda / Kahju” (s. 13aα)	“Häda
Süüdlase tuvastamine (s. 13aβ)	sellele, kes . . .
Süüdistus / süüdistusakt (slmd. 13aγ-17)	

Süüdistus /
süüdistusakt
(slmd. 13aγ-
17)

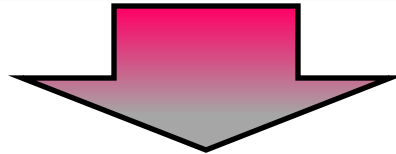
- . . . kes ehitab oma koja ebaõiglusega
ja oma ülakambrid ülekohtuga,
kes paneb oma ligimese palgata orjama
ega anna temale ta tasu,
- 14 kes ütleb: Ma ehitän enesele ruumika koja,
avarad ülakambrid, raiudes aknad,
vooderdades seedritega
ja võõbates punase värviga.
- 15 Kas sa selleks oled kuningas, et hoobelda seedritega?
Eks sinu isagi söönud ja joonud,
aga ometi tegi ta õigust ja oli õiglane.
Siis oli tal hea põli.
- 16 Ta mõistis õigust viletsale ja vaesele,
ja siis oli tal hea.
Eks see tähenda minu tundmist? ütleb Issand.
- 17 Aga sinu silmad ja su süda
ei näe muud kui omakasu,
kuidas valada süütut verd
ning teostada vägivalda ja rõhumist.

Jeremija 22:13-17 (jätkub)

Žanr: Häda / Kahju - Ettekuulutus

Hüüatus: “Häda / Kahju” (s. 13aα)	“Häda
Süüdlase tuvastamine (s. 13aβ)	sellele, kes. . .
Süüdistus / süüdistusakt (slmd. 13aγ-17)	

Kohtuotsuse teadaanne (slmd. 18-19)	18 Sellepärast ütleb Issand Juuda kuninga Joojakimi, Joosija poja kohta nõnda: Tema pärast ei leinata: „Oh, mu vend!” või: „Oh, õde!” Tema pärast ei leinata: „Oh, isand!” või: „Oh, kõrgeausus!”
	19 Teda maetakse nagu eeslit, lohistatakse ja visatakse kaugele Jeruusalemma väravaist.

Kohtuotsused patu pärast Jeremija raamatus *(ptkd. 2-20)*

A. Kohtuotsuse tüüpid:

	Jeremija <i>(ptkd. 2-20)</i>	
Ahastuse / hirmu aeg	4:31 6:24-25	10:18 15:8
Linnad / maa hävitatakse ja jäetakse maha	2:15 4:7, 16, 20, 23-27, 29 5:10, 17	6:6, 8-9 9:10-12 10:22,25
Maa / vara võetakse ära teiste poolt	6:12 8:10	17:3
Inimeste surm / tapatalgud	5:17 6:15	9:16, 21-22 17:13
Maalt vangistusse / pagendusse	5:19 9:16, 19 10:17-18 13:17, 19, 24	15:2 16:13 17:4
Häbi kogemine	2:36 8:9 13:22, 26	15:9 17:13 19:19

Kohtuotsused patu pärast Jeremija raamatus

B. Kohtuotsuse vahendid:

	Jeremija (ptkd. 2-20)
Mõõk (= Võõra rahva sõjaline jõud)	4:6, 10 5:15 6:1, 22-23 10:22 15:2-3, 9
Metsikud elajad	5:6 12:9 15:3
Katk / haigus	15:2
Näljahäda/ põud	15:2
Tuli	5:14 11:16 17:27

Fookus Jeremija sõnumites enne a. 586 e.Kr.

	Kohtuotsuse sõnumid enne a. 586 e.Kr.
<i>Lepingusuhe</i>	• oli murtud selle tõttu, et inimesed läksid teiste jumalate järgi
<i>Maa</i>	• rahvas viiakse maalt pagendusse ja maa hüljatakse
<i>Taaveti soost valitseja</i>	• valitseja võetakse vangi ja enam ei ole Taaveti soost kuningriiki
<i>Jeruusalemm</i>	• linn hävitatakse ja jäetakse maha
<i>Tempel</i>	• põletatakse maha

Jeremija: “Kohtuotsuse teoloogia”

A. Nii süüdistus kui kohtuotsus on lepinguga seotud

1) Süüdistused: põhinevad suurtel lepingu rikkumistel

- *Seetõttu on süüdistusteks “juriidilised süüdistusaktid”
(kohtulik keelekasutus & tegevuspaik)
lepingu rikkumise eest*

Jeremija: “Kohtuotsuse teoloogia”

A. Nii süüdistus kui kohtuotsus on lepinguga seotud

*1) Süüdistused: põhinevad suurtel
lepingu rikkumistel*

*2) Kohtuotsuse teod: põhinevad
lepingu “needustel”*

3. Moosese 26:14-39

5. Moosese 28:15-68

Kohtuotsused patu pärast Jeremija raamatus *(ptkd. 2-20)*

► *Kohtuotsuse tüübid:*

	Lepingu needused 3. Moosese 26:14-39 5. Moosese 28:15-68
Ahastuse / hirmu aeg	● 3. Ms 26:16, 36 ● 5. Ms 28:28, 34, 65-66
Linnad / maa hävitatakse ja jäetakse maha	● 3. Ms 26:30-32 ● 5. Ms 28:52
Maa / vara võetakse ära teiste poolt	● 3. Ms 26:16b ● 5. Ms 28:29-33, 48-51
Inimeste surm / tapatalgud	● 3. Ms 26:17 ● 5. Ms 28:62
Maalt vangistusse / pagendusse	● 3. Ms 26:33, 38 ● 5. Ms 28:25-26, 36, 41, 63-65, 68
Häbi kogemine	● 5. Ms 28:37

Kohtuotsused patu pärast Jeremija raamatus

► *(Stereotüüpsed) kohtuotsuse vahendid:*

	Lepingu needused 3. Ms 26:14-39 5. Ms 28:15-68
Mõõk	● 3. Ms 26:25a, 33, 37 ● 5. Ms 28: 22
Metsikud elajad	● 3. Ms 26:22 ● 5. Ms 28:42
Epideemia / haigus	● 3. Ms 26:16, 25b ● 5. Ms 28:21-22, 27, 35 59-61
Näljahäda/ põud	● 3. Ms 26:19-20, 26 ● 5. Ms 28: 23-24
Tuli	

Jeremija: “Kohtuotsuse teoloogia”

B. Kohtuotsus on “tagajärg”

(Põhjus ⇒⇒ tagajärg)

Patt

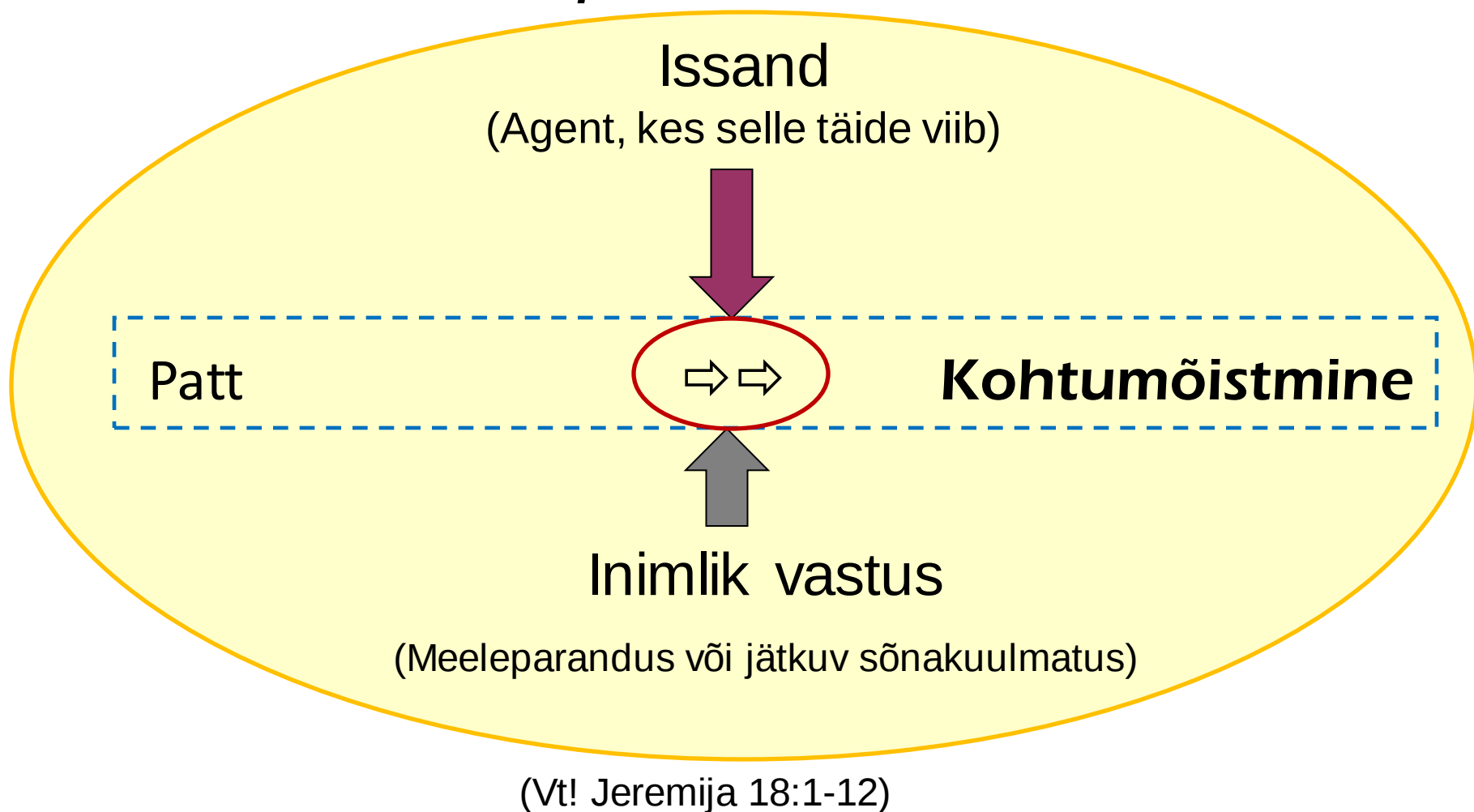
kohtuotsus

Jr 11:17a

Ja vägede Issand, kes sind on istutanud,
rääkis sinule **tulevasest õnnetusest**
Iisraeli soo ja Juuda soo
häbitegude pärast . . .

B. Kohtuotsus on “tagajärg”, (Põhjus $\Rightarrow \Rightarrow$ tagajärg)

kuid mitte “paratamatu”

Jeremija: “Kohtuotsuse teoloogia”

C. “Vastavus” kohtuotsuses (Poeetiline õiglus)

Kuri

(Patt)

inimeste **poolt** tehtud

Kuri

(Katastroof / kohtuotsus)

inimestele tehtud

Jr 14:15-16a

¹⁵ Seepärast ütleb Issand prohvetite kohta, kes kuulutavad minu nimel, kuigi ma ei ole neid läkitanud, ja kes ütlevad, et

sellele maale ei tule mõõka ja nälga,

nõnda: Mõõga ja nälja läbi hukuvad need prohvetid.

^{16a} Ja rahvas, kellele nad kuulutavad, heidetakse Jeruusalemma tänavale nälja ja mõõga läbi.

C. “Vastavus” kohtuotsuses (Poeetiline õiglus)

Jeremija 30:16

¹⁶ Ometi õgitakse ära kõik,
kes sind õgivad,
ja kõik, kes sind rõhuvad -
viimane kui üks läheb vangi;
kes sind rüüstavad, saavad rüüstatavaiks,
ja kõik, kes võtavad sind saagiks,
annan ma saagiks.

Jeremija 50:15b

^{15b} Makske temale kätte,
talitage temaga,
nõnda kuidas tema talitas!

C. “Vastavus” kohtuotsuses (Poeetiline õiglus)

Kuri

(Patt)

tehtud inimeste **poolt**

Kuri

(Katastroof / kohtuotsus)

tehtud inimestele

Vastavuse funktsioon:

- 1) Fokusseerib tähelepanu ***patuse teo olemusele***
kuulutades karistust otsekui sellele
- 2) Teravdab või kõrgendab ***suhet***
patu & kohtuotsuse vahel
- 3) Annab tunnetust kohtuotsuse ***asjakohasusest***
-- tunnetus tasakaalus “õiglusest” (s.o “silm silma vastu”)

Jeremija: “Kohtuotsuse teoloogia”

D. Jumalik hoiak kohtuotsuse täideviimisel:

1) Raev / viha

Jr 21:5-6

⁵ Ja mina ise sõdin teie vastu väljasirutatud käe ja vägeva käsivarrega **vihas ja raevus ja suures meelepahas**.

⁶ Ja ma löön maha selles linnas asujad, niihästi inimesed kui loomad: nad surevad suurde katku.

Jr 52:3

³ Jah, mis sündis Jeruusalemmas ja Juudas, põhjustas **Issanda viha**, kuni ta heitis need ära oma palge eest.

Vaata ka Jeremija 3:5

4:8, 26

25:37-38

42:18

15:14

30:24

44:6

23:20

33:5

D. Jumalik hoiak kohtuotsuse täideviimisel:

2) Jumalik viha on “provotseeritud” inimeste poolt, kes teisi jumalaid teenisid.

Jr 32:29-32

- ²⁹ Ja kaldealased, kes sõdivad selle linna vastu, tulevad ning süütavad selle linna tulega ja põletavad selle ja kojad, mille katustel **minu pahandamiseks** on suitsutatud Baalile ja on valatud joogiohvreid teistele jumalatele.
- ³⁰ Sest israeli lapsed ja Juuda lapsed on oma noorusest alates teinud minu silmis ainult kurja; on ju israeli lapsed mind ainult **pahandanud oma kätetööga**, ütleb Issand.
- ³¹ Jah, see linn on **mulle olnud viha ja raevu põhjuseks** alates päevast, kui see ehitati, kuni tänapäevani, nõnda et ma pean selle kõrvaldama oma palge eest,
- ³² kõigi israeli laste ja Juuda laste kurjuse pärast, mida nad on teinud, **et mind pahandada**, nemad, nende kuningad, nende vürstid, nende preestrid ja nende prohvetid, ja Juuda mehed ja Jeruusalemma elanikud.

Vaata ka Jr

7:18-20

11:17

25:6-7

17:4

44:3, 8

2) Jumalik viha on “provotseeritud” inimeste poolt, kes teisi jumalaid teenisid.

Jr 8:19b

“Miks nad mind on ärritanud
oma nikerdatud kujudega,
võõraste ebajumalatega?”

- *Küsimus viitab sellele, et*

↪ 3) Jumala peamine soov EI OLE kohut mõista / karistada

Jeremija: “Kohtuotsuse teoloogia”

E. “Kohtuotsuse prohvetearingute” eesmärk

Enne kohtuotsust:

- 1) Esitada **süüdistusakt** (esitada süüdistus) patu pärast
- 2) Selgesõnaliselt **välja tuua** inimeste patuse käitumise “**tagajärjed**”
- 3) **Hoiatada** inimesi eelseisva katastroofi eest

-
- HOIATADES tagajärgede eest, mis järgnevad, **kui** inimesed **jätkavad** oma patust käitumist, toimivad “kohtuotsuse prohveteargud” kui **varjatud** kutsed meeleparandusele
 - ▶ “Hoiatusena” annab see inimestele võimaluse muutuda

Jeremija: “Kohtuotsuse teoloogia”

E. “Kohtuotsuse prohvetearingute” eesmärk

Pärast kohtuotsust (siis, kui kohtuotsus on aset leidnud):

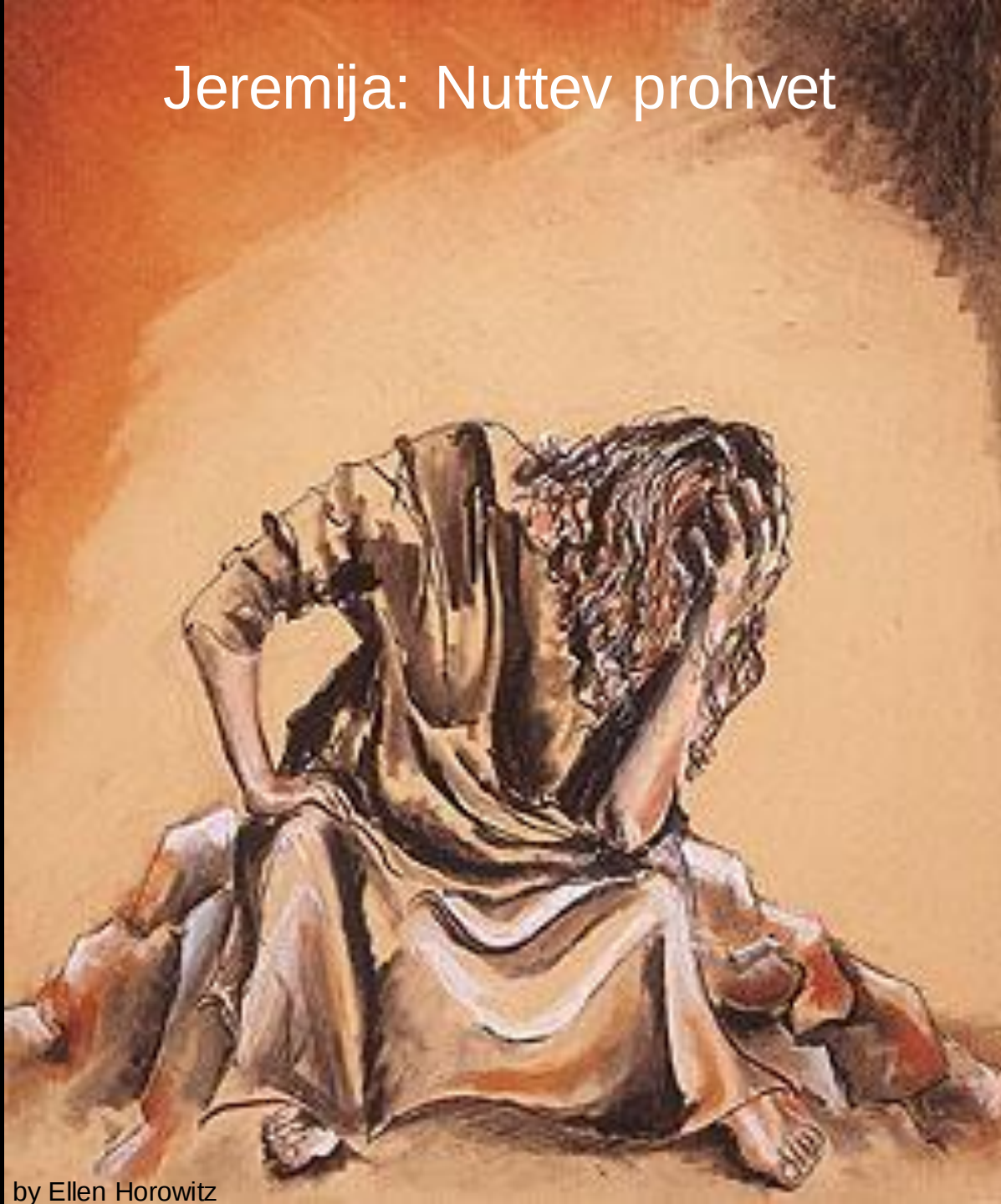
- ▶ Jumal on vabastatud kõikidest süüdistusest, et ta oleks käitunud sobimatult, ebaõiglaselt või enneaegselt
 - kuna neile oli selgesõnaliselt ette öeldud, millised on tagajärjed, kui nad meelt ei paranda

F. Kohtuotsus ei ole kunagi Jumala viimane sõna tema rahvale kollektiivse grupina

Jr 32:37

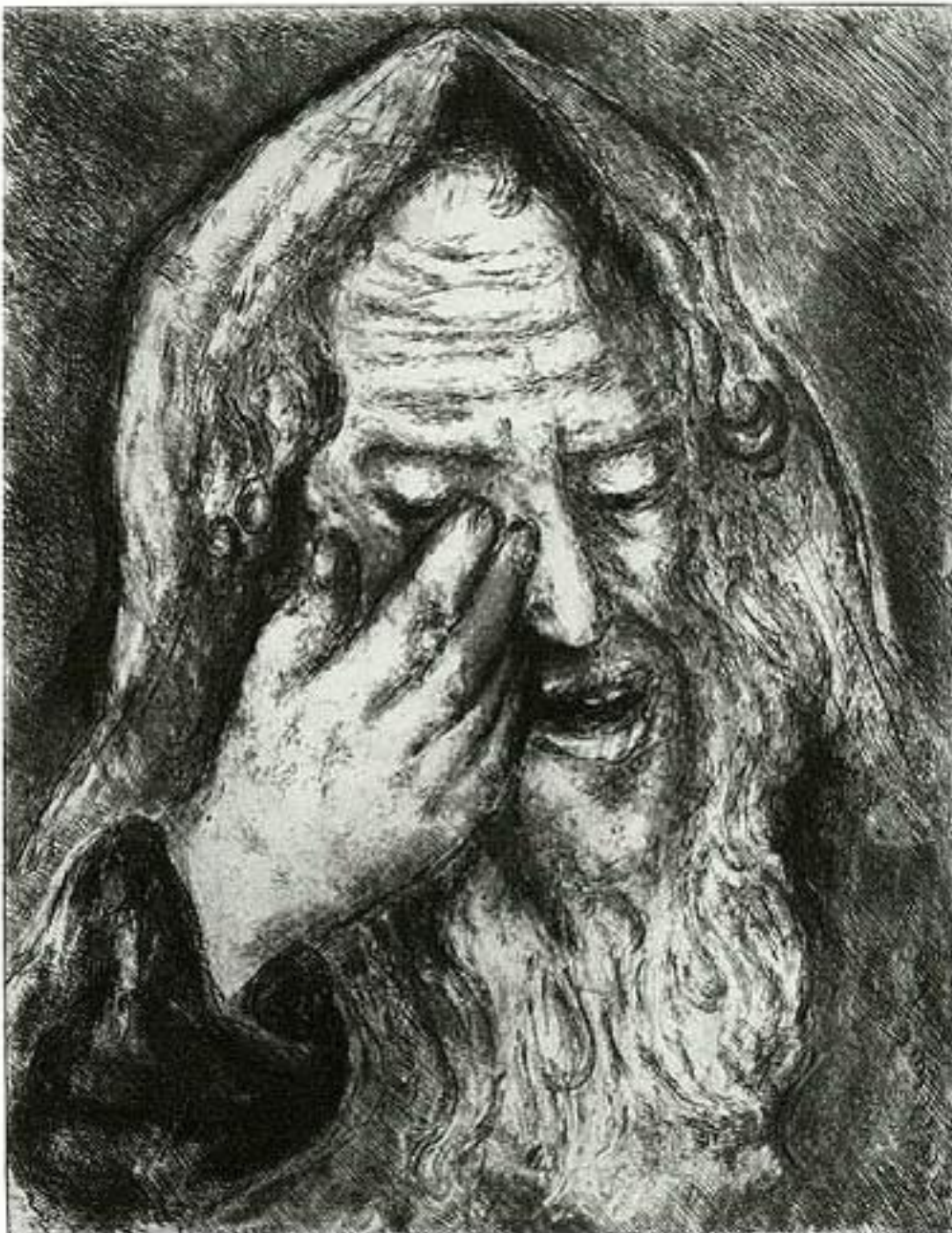
- ³⁶ Aga nüüd, tõepoolest, ütleb Issand, Iisraeli Jumal, nõnda selle linna kohta, mille kohta te ütlete:
„See antakse Paabeli kuninga kätte mõõga, nälja ja katku abil!”
- ³⁷ Vaata, ma kogun neid kõigist maadest, kuhu ma olen nad tõuganud oma vihas, raevus ja suures meelepahas, ja toon nad tagasi siia paika ning lasen neid elada turvaliselt.
- ³⁸ Siis on nad mulle rahvaks ja mina olen neile Jumalaks
- ³⁹ Ja ma annan neile ühesuguse südame ja ühesuguse tee, nõnda et nad alati kardavad mind,
kasuks neile ja nende lastele pärast neid.
- ⁴⁰ Ja ma teen nendega igavese lepingu, et ma ei loobu tegemast neile head; ja ma annan neile südamesse minu kartuse, et nad ei lahkuks minust.
- ⁴¹ Ja ma tunnen neist rõõmu, tehes neile head, ma istutan nad ustavalt siia maale kõigest oma südamest ja kõigest oma hingest.
- ⁴² Sest nõnda ütleb Issand: Nii nagu ma tõin sellele rahvale kogu selle suure õnnetuse, nõnda ma toon neile kõik selle hea, mis ma neile olen tõotanud.

Jeremija: Nuttev prohvet

by Ellen Horowitz

<http://www.artfromzion.com/>

1) Jeremija
tunneb isiklikult
ängistust
kohtuotsuse
sündmuste pärast

(nutab oma
isikliku
reageerimise tõttu
kohtuotsusele)

13:15-17

Jeremija kannatused

Marc Chagall

Jr 13:15-17

¹⁵ Kuulge ja kuulatage,
ärge suurustage,

“teie” (mitmuse 2. isik)
= inimesed

sest Issand on rääkinud!

“Tema” (ainsuse 3. isik)
= Issand

¹⁶ Andke au Issandale, oma Jumalale,

enne kui saabub pimedus,

ja enne kui teie jalad hämaruses
puutuvad vastu mägesid! Te ootate küll valgust,

aga tema teeb selle surmavarjuks,
muudab pilkaseks pimeduseks.

¹⁷ Aga kui te ei võta seda kuulda,

siis mu hing nutab salajas
teie kõrkuse pärast: nutab kibedasti
ja mu silmist voolavad pisarad,

“Mina” = prohvet

et Issanda kari viiakse vangi.

2) Jeremija ühineb rahva
ängistusega keset
kohtuotsuse sündmusi

(nutab koos
kogukonnaga)

Jeremija nutab:

Jr 13:17b

. . . nutab kibedasti ja mu silmist voolavad pisarad,
et Issanda kari viiakse vangi.

Rahvas nutab

Jr 31:15

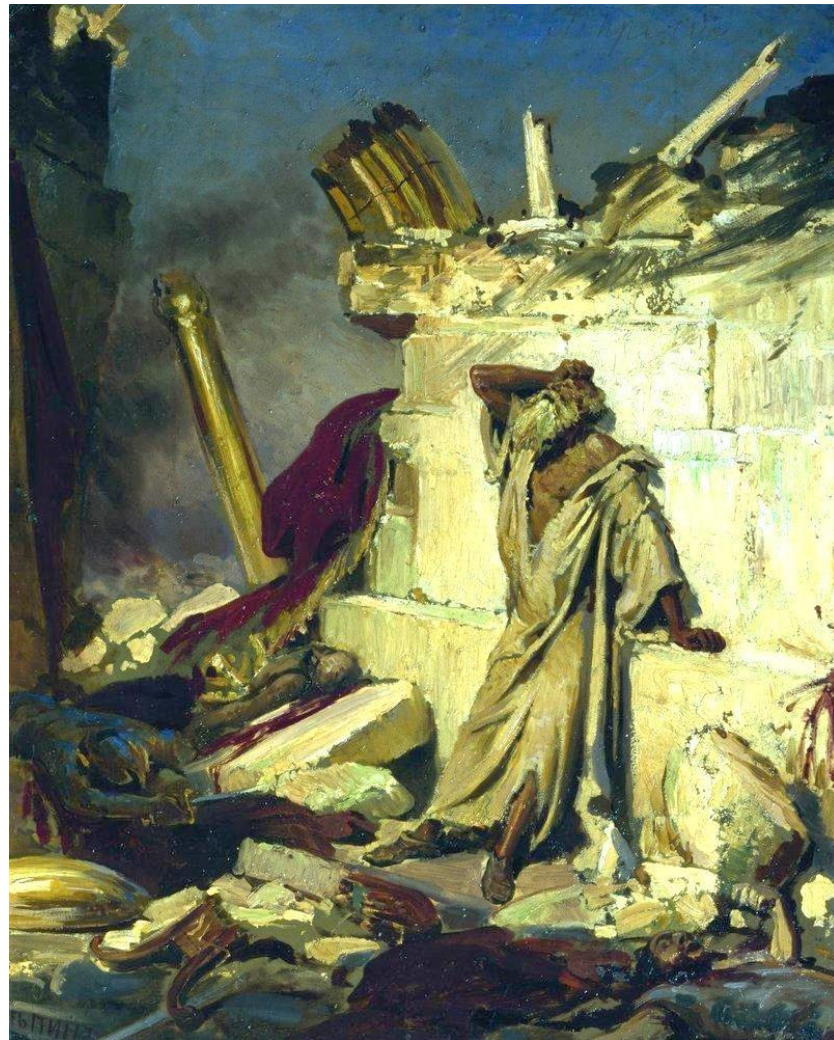
Nõnda ütleb Issand: Raamast kuuldakse häält,
halinat, kibedat nuttu:
Raahel nutab oma poegi.
Ta ei lase ennast trööstida oma poegade pärast,
sest neid ei ole enam.

► On mitmeid kirjakohti, milles “mina-kõneleja” nutab, kuid on ebaselge, kes ta on.

Jr 8:14-9:11
Jr 14:17-18

Kas see on Issand, kes nutab?

Või on see Jeremija, kes nutab?

8:14-9:11

8:14-17 Kohtuotsus

8:18-9:1 Reaktsioon kohtuotsusele

9:2-6 Süüdistusakt

9:7 Kohtuotsus

9:8-9 Süüdistusakt

9:10 Reaktsioon kohtuotsusele

9:11 Kohtuotsus

Kes on see “mina”, kes nutab salmides

8:18

8:21

9:1

9:2

9:10?

8:14 „Miks me siin istume?
Kogunegem ja mingem
kindlustatud linnadesse
ning vaikigem seal,

“meie” -- rahvas

sest Issand, meie Jumal, teeb meid vaikseks
ja joodab mürgiveega, sest me oleme pattu teinud
Issanda vastu.”

8:15 Oodatakse rahu, aga head ei ole,
paranemisaega, aga vaata, on kohkumus.

8:16 Daanist kuuldakse tema hobuste nooskamist,
tema täkkude hirnumisest väriseb kogu maa.
Nad tulevad ja söövad maa koos kõigega,
linna ja selle elanikud.

8:17 Sest vaata, ma läkitan teie sekka madusid,
mürkmadusid, kellesse ei mõju
lausumine, ja need salvavad teid,
ütleb Issand.

“Mina” -- Issand

8:18 Mu mure murrab mind,
mu süda on haige!

“mina” → Jeremija? või → Issand?

8:19a Vaata, mu tütre,
mu rahva appihüüd
kaugelt maalt:

8:19b „Kas Issand ei ole Siionis
või ei ole seal selle kuningas?”

Rahvas räägib

8:19c Miks nad mind on ärritanud oma nikerdatud kujudega,
võõraste ebajumalatega?

“mina” -- Issand

8:20 „Lõikus on lõppenud,
suvi on möödas,
aga meid ei ole päästetud!”

“meie” -- rahvas

8:21 Oma rahva, mu tütre vigastuse pärast olen ma murdunud;
ma olen kurb, mind on haaranud hirm.

8:22 Kas Gileadis ei ole palsamit
või ei ole seal ravijat?

“mina” → Jeremija? või → Issand?

Miks ei ole mu tütar, mu rahvas, siis terveks saanud??

8:23 (Hb 9:1)

Kes annaks, et mu peas oleks vett
ja mu silmad oleksid pisarate allikad?
Siis ma nutaksin päevad ja ööd
oma tütre, oma rahva mahalöödute pärast. .

9:1 (Hb 9:1)

Kes annaks mulle kõrbes teekäijate öömaja?

Siis ma jätaksin **oma rahva**

ja läheksin ära nende juurest,

sest nad kõik on abielurikkujate

ja äraandjate jõuk.

“mina” → Jeremija? või → Issand?

9:2

Nad pingutavad oma keelt nagu valede ambu,

ei, mitte tõe pärast pole nad võimsad.

Nad lähevad kurjusest kurjusse,

aga mind nad ei tunne,

ütleb Issand.

“mina” -- Issand

9:3

Igaüks hoidugu oma ligimese eest

ja ärgu lootku ühelegi oma vendadest!

Sest iga vend kaval dab üle venda

ja iga ligimene kannab teise peale keelt.

9:4

Igaüks petab oma ligimest

ja tõtt ei räägita; nad on harjutanud

oma keele valetama, patustama,

nad on võimetud pöörduma.

9:5

Surve surve peale, pettus pettuse peale,

nad tõrguvad mind tundmast,

ütleb Issand.

9:6 Seepärast ütleb vägede Issand nõnda:

Vaata, ma sulatan

ja proovin neid,

sest mida muud saaksin ma teha oma rahva, mu tütre heaks?

“Mina” -- Issand

9:7

Tappev nool on nende keel,

mis räägib valet:

suuga räägitakse oma ligimesele rahust,

südamel aga varitsetakse teda.

9:8

Kas ma selle kõige pärast ei peaks neid karistama?

ütleb Issand.

Või ei peaks mu hing

kätte tasuma rahvale nagu too?

9:9

Mägede pärast tõstan ma nuttu ja kaebust,

ka kõrbe karjamaade pärast nutulaulu;

sest need on nõnda hävinud, et ükski seal ei käi
ja karja häält pole kuulda.

Niihästi taeva linnud kui loomad on põgenenud ja ära läinud.

“Mina” → Jeremija?
või → Issand?

9:10

Ma teen Jeruusalemma kivivaremeks, šaakalite asupaigaks;

ja Juuda linnad ma teen lagedaks,

et ükski ei saa seal elada.

“Mina” -- Issand

8:14-9:11

8:14-15	“meie” = rahvas	
8:17	“Mina” = Issand	→ “teie” = rahvas

8:18-19a	“mina/ minu = ?? → “minu rahvas”	
8:19b	Inimeste tsiteerimine	
8:19c	“mina” = Issand	→ “nemad” = rahvas
8:20	“meie” = rahvas	
8:21-9:1	“mina” = ??	→ “minu rahvas”

Jr 14:17-18

14:17a	Ja ütle neile see sõna:	“sina” → Jeremija
14:17b	let Minu silmist voolavad pisarad ööd ja päevad ega lakka, sest neitsi, mu rahva tütar, on vigastatud raske vigastusega, tema haav on ravimatu.	“minu” → Jeremija? või → Issand?
14:18	Kui ma lähen väljale, siis vaata: mõõgaga tapetud. Ja kui ma tulen linna, siis vaata: näljatõved. Aga niihästi prohvetid kui preestrid uitavad maal ega tea midagi.	“mina” → Jeremija

3) Jeremija
kehastab ja
demonstreerib
Jumala ängistust
keset kohtuotsuse
täideviimist

Jeremija

by Marc Chagall

Issand nutab kohtuotsuse
üle, mida Ta on sunnitud
täide saatma lepingu tõttu

Vt Luuka 19:41-44

⁴¹ Ja kui Jeesus lähedale jõudis, nuttis ta linna nähes tema pärast:⁴² „Kui ka sina sel päeval ära tunneksid, mis sinu rahuks on vaja! Ent nüüd on see sinu silmade eest peidus.

⁴³ Sest päevad tulevad sinu peale, mil su vaenlased teevad sinu ümber valli ja piiravad sind ja ahistavad sind igalt poolt ⁴⁴ ja lõhuvad su maani maha, ja su lapsed sinu sees, ega jäta kivi kivi peale, seepärast et sa ei ole ära tundnud oma soosinguaega.”

Prohvet Jeremija

Bolton Moris